

วจนกรรมการตั้งสถานะเฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Speech Acts in Facebook Statuses of Students
from the Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University

สุทธิดา จันทรวง / Sutthida Chanduang

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี 41000, ประเทศไทย

Thai Language Program, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University

Udon Thani 41000, Thailand

E-mail: sutthida.ch@udru.ac.th

Received: Nov 26, 2024

Revised: Dec 15, 2024

Accepted: Dec 17, 2024

Abstract

This article aims to study the types of speech acts found in Facebook status updates of students from the Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University. The researcher collected data from Facebook posts of 10 students, selected through simple random sampling using a lottery method. The analysis focused only on textual status updates, excluding posts with images, and considered the 30 most liked statuses from each participant, totaling 300 statuses. The data were analyzed based on John R. Searle's Speech Acts Theory. The findings revealed four groups of speech acts used in the Facebook status updates: 1) Directive speech acts, comprising commands, requests, invitations, suggestions, prohibitions, and questions, were the most prevalent, appearing in 121 statuses (40.67%). 2) Assertive speech acts, including suggestions, informational statements, and predictions, were identified in 111 statuses (37%), demonstrating their role in expressing ideas and conveying information. 3) Expressive speech acts, reflecting both positive and negative emotions, were observed in 51 statuses (17%), highlighting the use of the platform for emotional expression. 4) Commissive speech acts, involving expressions of support, threats, and consolation, were less common, with only 16 occurrences (5.33%). The absence of declarative speech acts in the Facebook statuses of the students highlights a limited use of language within

the context of communication on social media. This finding underscores the prominence of directive and assertive speech acts in the online communication practices of university students, reflecting their linguistic preferences and interactional strategies in digital environments.

Keywords: Speech Act, Status, Facebook, Students from the Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทวัจนกรรมการตั้งสถานะเฟซบุ๊กของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการโพสต์ตั้งสถานะในเฟซบุ๊ก ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ด้วยการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก ผู้วิจัยวิเคราะห์เฉพาะข้อความ การตั้งสถานะที่ใช้ภาษาเท่านั้น ไม่วิเคราะห์ข้อความที่ใช้รูปภาพ และเป็นข้อความที่มีผู้กดถูกใจมากที่สุด เรียงตามลำดับจำนวน 30 สถานะต่อสถานะที่โพสต์ของนักศึกษาแต่ละคน จำนวน 300 สถานะ ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดทฤษฎีเรื่องวัจนกรรม (Speech acts) ของ John R. Searle ผลการศึกษาพบว่า การตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบวัจนกรรม 4 กลุ่มคือ 1) วัจนกรรม กลุ่มชี้แนะ ได้แก่ การสั่ง การขอร้อง การชักชวน การแนะนำ การห้าม และการถาม จำนวน 121 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 40.67 2) วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ได้แก่ การเสนอแนะ การให้ข้อมูล และการคาดคะเน จำนวน 111 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 37 3) วัจนกรรมกลุ่มความรู้สึก พบการแสดงความรู้สึกที่เป็นด้านบวก และด้านลบ จำนวน 51 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 17 และ 4) วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด ได้แก่ การสนับสนุน การข่มขู่ และการปลอมโยน จำนวน 16 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 5.33 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มวัจนกรรม กล่าวประกาศไม่พบใช้ตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ภาษาที่มีข้อจำกัด ในบริบทของสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ และชี้ให้เห็นถึงความโดดเด่นของวัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directive) และวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Assertive) ในการสื่อสารออนไลน์ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

คำสำคัญ: วัจนกรรม, การตั้งสถานะ, เฟซบุ๊ก, นักศึกษาคณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทนำ

ในยุคดิจิทัลปัจจุบัน สื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางภาษาและการสื่อสารของผู้ใช้อย่างลึกซึ้ง หนึ่งในสื่อที่ได้รับความนิยมอย่างมากคือ เฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ใช้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และมุมมองส่วนตัวผ่านการตั้งสถานะ (Status Update) พฤติกรรมการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอดความคิดหรือความรู้สึกส่วนบุคคล แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงเจตนา อัตลักษณ์ และบทบาทของผู้ใช้ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย

ปัจจุบันการใช้ภาษาเพื่อบอกเล่าเรื่องราวในเฟซบุ๊กของผู้โพสต์สถานะ เพื่อให้ผู้คนในสังคมออนไลน์ติดตามและร่วมแสดงความคิดเห็นนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ ดังที่ Searle (1969) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้อยคำที่กล่าวออกมาไม่เพียงแต่ที่มีกริยาแสดงการกระทำเท่านั้น แต่ทุกถ้อยคำย่อมมีเจตนาแฝงอยู่เสมอ

ในบริบทของนักศึกษาคณะครุศาสตร์หรือนักศึกษาคู ซึ่งมีความสำคัญในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้และแบบอย่างแก่สังคม การใช้ภาษาในสื่อสังคมออนไลน์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง การใช้เฟซบุ๊กจึงกลายเป็นช่องทางสำคัญในการแสดงความคิด ความรู้สึก และสร้างภาพลักษณ์ในสังคมดิจิทัลของนักศึกษา ครูได้อีกทางหนึ่ง การตั้งสถานะบนเฟซบุ๊กถือเป็นหนึ่งในรูปแบบของ วัจนกรรม (speech acts) ที่สะท้อนถึงวิธีการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายและสร้างปฏิสัมพันธ์ (Searle, 1969) การศึกษาวัจนกรรมการตั้งสถานะจึงสามารถทำให้ทราบข้อมูลที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับลักษณะการสื่อสาร ตัวตน ของนักศึกษาคูที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย พฤติกรรมการใช้ภาษาในการตั้งสถานะของนักศึกษาคูจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการศึกษาว่าเนื้อหา รูปแบบ และการเลือกใช้ภาษาในวัจนกรรมเหล่านี้สะท้อนถึงคุณค่าหรือมิติทางสังคมได้บ้าง

การศึกษาคูครั้งนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Acts) ที่เกิดขึ้นจากการตั้งสถานะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยวัจนกรรมถือเป็นแนวคิดสำคัญในภาษาศาสตร์ ที่ช่วยให้เข้าใจถึงเจตนาและความหมายที่แฝงอยู่ในคำพูดหรือข้อความของผู้สื่อสาร (Austin, 1962; Searle, 1969) งานวิจัยนี้จะช่วยให้เห็นถึงรูปแบบทางภาษา เจตนา และวัตถุประสงค์ที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์ในการตั้งสถานะ รวมถึงผลกระทบที่อาจมีต่อภาพลักษณ์และบทบาทในสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวัจนกรรมการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยมีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจถึงรูปแบบการสื่อสาร มิติทางภาษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงออกดังกล่าว ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจพฤติกรรม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มนักศึกษา รวมถึงเปิดมุมมองใหม่เกี่ยวกับบทบาทของภาษาในบริบทสื่อดิจิทัล ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาในพื้นที่ดิจิทัล รวมถึงเป็นกรอบในการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมายที่มีบทบาทสำคัญในอนาคตของสังคมไทยอย่างกลุ่มนักศึกษาคู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ทั้งนี้การศึกษา “วัจนกรรมการตั้งสถานะเฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี” ไม่เพียงแต่อธิบายถึงพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร แต่ยังเปิดมุมมองใหม่ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาในสังคมยุคใหม่ การวิจัยครั้งนี้ช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาในสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะในมิติของวัจนกรรมและการแสดงตัวตนผ่านการสื่อสารดิจิทัล ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญในยุคที่พฤติกรรมการใช้ภาษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผลการศึกษายังสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนากลยุทธ์การเรียนการสอนภาษาไทยที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของเยาวชนในยุคดิจิทัล อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในวิชาชีพสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์หรือนักศึกษาคู รวมทั้งช่วยกระตุ้นความตระหนักเกี่ยวกับบทบาทของภาษาในสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งอาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ส่วนบุคคลและสังคม

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษากับวัจนกรรมการตั้งสถานะเพชปึกของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการอภิปรายวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการตั้งสถานะเพชปึกของนักศึกษา ดังนี้

1) แนวคิดวัจนกรรมของ จอห์น แอล ออสติน (John L Austin)

John. L Austin (1962) เป็นนักปรัชญาที่บุกเบิกแนวคิดเรื่องวัจนกรรมในยุคเริ่มแรก ออสตินมองว่ามนุษย์ไม่ได้ใช้ภาษาเพื่อกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้น แต่มนุษย์ใช้ภาษาเพื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วย ภาษาของมนุษย์ในบางครั้งจึงอาจไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ควรจะเป็น แต่กระนั้นสิ่งเหล่านี้ก็มิได้เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารเสมอไป ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์ย่อมต้องการใช้ภาษาแตกต่างกันไป

Hongladarom & Choksuwanich (2008, p. 94) ได้กล่าวถึง หนังสือเรื่อง How to Do Thing with Words ผลจากการศึกษาของออสติน ที่มีเนื้อสำคัญว่า ผู้พูดไม่เพียงแต่ใช้ภาษาเพื่อสื่อความเท่านั้น แต่ยังใช้ภาษาเพื่อกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยแบ่งถ้อยคำออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) ถ้อยคำแสดงความจริงเท็จ (constatives) เป็นถ้อยคำที่ตัดสินค่าความจริงเท็จได้ มีการใช้ภาษาในลักษณะการพรรณนาหรือบอกเล่า ถ้อยคำชนิดนี้ทำหน้าที่สื่อความ บรรยายถึงสรรพสิ่งและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นจริงหรือเป็นเท็จได้ ขึ้นอยู่กับว่า สรรพสิ่งและกิจกรรมนั้นมีสภาพเป็นจริงตามที่ผู้พูดกำลังอธิบายอยู่หรือไม่ เช่น ผู้พูดกล่าวว่า ผมมีบ้าน 3 หลัง การวิเคราะห์ถ้อยคำจะเป็นความจริงก็ต่อเมื่อผู้พูดมีบ้าน 3 หลังจริง แต่ถ้าผู้พูดมีบ้านน้อยกว่า หรือมากกว่า 3 หลัง หรือไม่มีบ้าน แต่มีเปียโน 3 หลัง ถ้อยคำนี้จะกลายเป็นเท็จทันที

(2) ถ้อยคำปฏิบัติการกระทำ (performative) เป็นถ้อยคำที่ตัดสินค่าความจริงเท็จไม่ได้ โดยถ้อยคำนั้นไม่ได้สื่อแต่เพียงความหมายเท่านั้น แต่ยังสื่อถึงการกระทำด้วย โดย Austin ได้ยกตัวอย่างไว้ดังนี้

“I shall resign from the presidency of the United State of America.”
(ผมขอลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา) เป็นคำพูดของประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสันที่ประกาศผ่านทางโทรทัศน์เมื่อตัดสินใจลาออกจากตำแหน่ง เมื่อกล่าวถ้อยคำนี้แล้ว นิกสันไม่สามารถเปลี่ยนใจไม่ลาออกตามที่พูดได้

นอกจากนี้ วัจนกรรมตามแนวคิดของ Austin (1962, as cited in Panpothong, 2010) กล่าวไว้ว่า การกระทำของเราแต่ละครั้งจะมีการกระทำเกิดขึ้น 3 อย่าง ได้แก่ 1. การสื่อเนื้อหาหรือความหมายตามรูปภาษา (locutionary act) 2. การสื่อเจตนาหรือวัจนกรรม (illocutionary act) และ 3. การสื่อผลของถ้อยคำหรือวัจนผล (perlocutionary act)

นอกจากนี้ Austin (1975, pp 151-164) ได้แบ่งวัจนกรรมออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

(1) การกล่าวตัดสิน (verdictives) คือ วัจนกรรมชี้ขาด คำตัดสิน การคาดการณ์ คำนวณประมาณ หรือให้คำตอบ อาทิ ตัดสินให้พ้นโทษ (acquit) ตัดสินว่ากระทำผิด (convict) เข้าใจ (understand) คำนวณ (calculate) ประเมิน (reckon) วิเคราะห์ (analyze) เป็นต้น

(2) การกล่าวแนะนำ (executives) คือ วัจนกรรมที่เกิดจากการใช้อำนาจ สิทธิ หรืออิทธิพล อาทิ จัดเก็บ (levy) เสนอชื่อให้เลือกตั้ง (nominate) เลือก (choose) อ้าง (claim) ให้อภัย (pardon) ยกให้ (bequeath) ให้ (give) ลาออก (resign) เตือน (warn) แนะนำ (advise) แกต่าง (plead) เป็นต้น

(3) การกล่าวผูกพัน (commissive) คือ วัจนกรรมของการสัญญาหรือรับรองว่าจะทำอะไรบางอย่างโดยมีประกาศ และแสดงความตั้งใจ อาทิ สัญญา (promise) ข้อตกลง (covenant) อาสา (undertake) มุ่งหมาย (purpose) พันัน (bet) สาบาน (vow) เป็นต้น

(4) การกล่าวแสดงอาการ (behavitives) คือ วัจนกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม ทศนคติ ตัวอย่างคำกริยาที่อยู่ในวัจนกรรมประเภทนี้ อาทิ ตำหนิ (deplore) เห็นใจ (commiserate) ชม (compliment) ปลอบโยน (condole) แสดงความยินดี (congratulate) เห็นอกเห็นใจ (sympathize) กล้า (dare) ท้าทาย (challenge) ประท้วง (protest) เป็นต้น

(5) การกล่าวแสดงเหตุผล (expositives) คือ วัจนกรรมเกี่ยวกับการโต้แย้งการแสดงความคิดเห็น ในการสนทนา อาทิ ปฏิเสธ (deny) ถูกต้อง (correct) เรียกร้อง (claim) ยืนยัน (affirm) แถลง (state) สละสิทธิ์ (disclaim) แถลงการณ์ (declare) แนะนำ (suggest) คาดเดา (guess) เป็นต้น

2) แนวคิดวัจนกรรมของ จอห์น อาร์ เซอร์ล (John R. Searle)

Searle (1969, 24-53, as cited in Phuengchan-ngam, 2011) ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของ ออสติน ได้ปรับปรุงแนวคิดเรื่องวัจนกรรมของ Austin โดยเสนอว่าการกล่าวถ้อยคำแต่ละครั้ง ผู้พูดจะมีการกระทำ 3 ประการ ดังนี้

(1) การกล่าวถ้อยคำ (utterance acts) คือ การกระทำที่เป็นการกล่าวถ้อยคำนับตั้งแต่เปล่งเสียงออกมาครั้งหนึ่ง ๆ มีผลของการกระทำนั้น ๆ เป็นคำ หรือประโยค

(2) การนำเสนอความ (illocutionary acts) คือ การกระทำที่เป็นการนำเสนอความซึ่งอ้างถึงสรรพสิ่ง (Reference) และลักษณะอาการต่าง ๆ (Predicates)

(3) การแสดงเจตนา (illocutionary acts) คือ การกระทำที่เป็นการนำเสนอความโดยใช้คำพูดแฝงไปด้วยเจตนาต่าง ๆ อาทิ ถาม สั่ง เป็นต้น

Searle (1979, pp. 12-20) ยังได้จำแนกวัจนกรรมออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

(1) วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Assertive) เน้นให้ผู้พูดเชื่อในความเป็นจริงเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และความเป็นไปที่เกิดขึ้นรอบตัว ดังนั้นจึงเป็นถ้อยคำของผู้พูดที่มีจุดประสงค์เพื่อบอกเล่าข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้ฟัง เช่น การพูด (Saying) การยืนยัน (Asserting) การสรุป (Concluding) การโอ้อวด (Boasting) การต่อว่า (complaining) เป็นต้น

(2) วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directives) เป็นถ้อยคำพยายามให้ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทำอะไรสักอย่างตามความประสงค์ของผู้พูด เช่น การเชื้อเชิญ (Inviting) การขอร้อง (Requesting) การสอบถาม (Questioning) และการเสนอแนะ (Suggesting) เป็นต้น

(3) กลุ่มวัจนกรรมกลุ่มผูกมัด (Commissive) แสดงถึงความพยายามของผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างเพื่อผลประโยชน์ของผู้พูด จึงเป็นการใช้ถ้อยคำทำให้ผู้พูดสัญญาว่าจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา (Promising) การสาบาน (Vowing) การรับรอง (Guaranteeing) และการเสนอตัว (Offering) เป็นต้น

(4) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) เป็นการใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึก รวมถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น การขอบคุณ (Thanking) การแสดงความยินดี (Congratulating) การแสดงความเสียใจ (Expressing condolences) และการขอโทษ (Apologizing) เป็นต้น

(5) วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ (Declarations) เป็นกิจกรรมที่ผู้พูดหรือผู้กระทำการทำให้ผู้อื่นได้รับรู้ ข้อความวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ส่วนมากจะเป็นบริบทที่เป็นทางการสูง ได้แก่ การกล่าวเปิดงาน (Opening a ceremony) การเสนอชื่อ (Nominating) การแต่งตั้ง (Appointing) เป็นต้น

นอกจากนี้ Searle (1975) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง A Classification of Illocutionary Acts ว่าความแตกต่างระหว่างวัจนกรรมในแต่ละกลุ่มสามารถแยกแยะและจำแนกสำคัญได้ 3 แนวมุม ได้แก่

(1) ความแตกต่างเรื่องจุดมุ่งหมายวัจนกรรม กล่าวคือ แม้ว่าวัจนกรรมสื่อเจตนาจะมีจุดมุ่งหมายของวัจนกรรมไปในทิศทางเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันที่น้ำหนักของถ้อยคำ อาทิ น้ำหนักของถ้อยคำทั้งสองมีความแตกต่างกัน โดยการสั่งจะมีน้ำหนักของถ้อยคำมากกว่าการแนะนำ เป็นต้น

(2) ความแตกต่างเรื่องทิศทางความลงตัว กล่าวคือ วัจนกรรมแต่ละประเภทมีทิศทางความลงตัว (direction of fit) ไม่เหมือนกัน โดยทิศทางความลงตัวแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ทิศทางความลงตัวที่โลกรอบข้างเปลี่ยนตามถ้อยคำ (word-to-world-direction of fit) และทิศทางความลงตัวที่ถ้อยคำเปลี่ยนตามโลกรอบข้าง (word-to-world direction of fit) วัจนกรรมในกลุ่มชี้แนะและกลุ่มผู้กดขี่เป็นลักษณะการทำให้โลกรอบข้างเปลี่ยนแปลงไปตามถ้อยคำ เป็นความพยายามพยายามของผู้พูดที่ต้องการให้บุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้กระทำการให้เป็นไปตามที่ผู้พูดประสงค์ ส่วนวัจนกรรมในกลุ่มบอกกล่าว เป็นการทำให้ถ้อยคำเปลี่ยนแปลง ไปตามสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกรอบข้าง เป็นลักษณะการที่ผู้พูดบอกเล่าให้ผู้ฟังทราบถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว เพื่อให้ผู้ฟังรับทราบข้อมูลเหล่านั้น แต่ Searle เห็นว่า วัจนกรรมในกลุ่มแสดงความรู้สึกไม่มีจุดมุ่งหมาย ในทิศทางใด ๆ เนื่องจากเป็นกลุ่มถ้อยคำที่ผู้พูดมีความรู้สึก เช่น ไรกับสิ่งต่าง ๆ เท่านั้น เช่น การขอโทษ ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ “ให้ข้อมูล” หรือ “ชี้แนะ” แต่อย่างใด เพราะทั้งผู้พูดและผู้ฟังทราบอยู่แล้วว่าได้กระทำผิดลงไป ในทางกลับกัน Searle เห็นว่าวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ มีทิศทางความลงตัวทั้ง 2 ประเภท เช่น การแต่งตั้ง และการพิพากษา มีหน้าที่ทั้งเพื่อแจ้งให้ทราบ และเพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติตามหลังจากที่ทราบวัจนกรรมนั้นแล้ว

(3) ความแตกต่างเรื่องสภาพจิตใจ Searle เห็นว่าถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวออกไปมักชี้ให้เห็นถึงสภาพของจิตใจ (expressed psychological state) ของผู้พูดเอง โดยแบ่งตามกลุ่มวัจนกรรม คือ วัจนกรรมในกลุ่มบอกกล่าว และกลุ่มแถลงการณ์มีความแตกต่างกันในระดับ “ความเชื่อ” (belief) วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะมีความแตกต่างกันในระดับ “ความปรารถนา” (desire) วัจนกรรมในกลุ่มผู้กดขี่มีความแตกต่างกันในระดับ “เจตนา” (intention) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกมีความแตกต่างกันในระดับ “ความยินดี-ความเสียใจ” (pleasure-regret)

3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรม

จากการศึกษาของผู้วิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมพบว่ามีการศึกษาวัจนกรรมที่หลากหลายมิติ แต่ยังไม่พบการศึกษาวัจนกรรมในการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษา แต่พบงานวิจัยที่ศึกษาการใช้วัจนกรรมสื่ออื่น ๆ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ใช้แนวคิดวัจนกรรมของ Searle เป็นเกณฑ์ ดังนี้

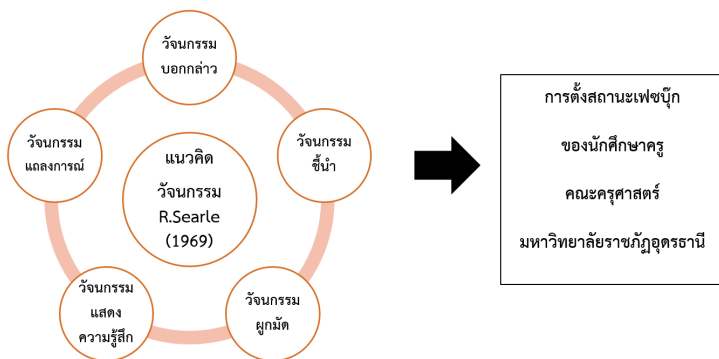
Nityaprapha (2015) ได้ศึกษาประเภทวัจนกรรมในบทโฆษณารณรงค์ทางโทรทัศน์เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) จำนวน 50 บทโฆษณา ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้วัจนกรรมกลุ่มกล่าวความจริงมากที่สุดร้อยละ 56.08 ตามด้วยกลุ่มชี้ว่า ร้อยละ 39.19 กลุ่มแสดงความรู้สึกร้อยละ 2.70 และกลุ่มผูกมัด ร้อยละ 2.03

Haratchampong & Liampravat (2019) ได้ศึกษาการใช้วัจนกรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ รวมทั้งสิ้น 915 เพลง ผลการศึกษาพบว่าการใช้วัจนกรรมกลุ่มกล่าวความจริงมากที่สุดส่วนใหญ่เป็นการบรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบัน เช่น อัตลักษณ์ของสถาบันและคุณลักษณะของนักศึกษาของสถาบัน รองลงมาคือกลุ่มชี้ว่า กลุ่มผูกมัด และวัจนกรรมที่พบน้อยที่สุดคือวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์

Nokchaipoom et al. (2019) ได้ศึกษาประเภทของวัจนกรรมที่ใช้ในการเขียนพาดหัวโฆษณาสินค้าประเภทอาหารในประเทศฝรั่งเศส จำนวน 33 ข้อความ จากสินค้า 21 รายการ ผลการศึกษาพบว่าการใช้วัจนกรรมกลุ่มกล่าวความจริงมากที่สุด ร้อยละ 60 ตามด้วยกลุ่มชี้ว่า ร้อยละ 40 และไม่พบวัจนกรรมประเภทอื่น งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการโฆษณาสินค้าประเภทอาหารใช้ประโยคบอกเล่าความจริงเกี่ยวกับข้อมูลอาหารโดยไม่ต้องใช้ประโยคชี้ว่า

Soommat & Nillawannapha (2021) ได้ศึกษาวัจนกรรมในหนังสือธรรมะสำหรับสอนพระสงฆ์ของพระสงฆ์สายวิปัสสนากรรมฐานอีสาน โดยศึกษาจากหนังสือธรรมะ 5 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า หนังสือธรรมะสำหรับสอนพระสงฆ์มีการใช้วัจนกรรม 5 ประเภท และกลุ่มวัจนกรรมย่อยพบ 18 วัจนกรรมกลุ่มวัจนกรรม ที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มวัจนกรรมชี้ว่า ร้อยละ 75.44 กลุ่มวัจนกรรมบอกกล่าว ร้อยละ 21.57 รองลงมา คือ กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก ร้อยละ 1.70 และวัจนกรรมกลุ่มผูกมัดร้อยละ 0.97 วัจนกรรมที่พบน้อยที่สุดคือวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ ร้อยละ 0.32 โดยกลุ่มวัจนกรรมชี้ว่ามี 3 ประเภทย่อย ได้แก่ วัจนกรรมสั่งสอน วัจนกรรมบอกให้ทำ วัจนกรรมแนะนำ ส่วนวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวมี 6 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมกล่าวให้ข้อมูล วัจนกรรมกล่าวตำหนิ วัจนกรรมกล่าวเปิดเรื่อง วัจนกรรมกล่าวปิดเรื่อง วัจนกรรมกล่าวปูจณา-วิสัยทัศน์ วัจนกรรมเรื่องเล่า ส่วนวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกมี 3 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมแสดงความคิดเห็น วัจนกรรมให้กำลังใจ วัจนกรรมแสดงความคิดเห็น ส่วนวัจนกรรมกลุ่มผูกมัดมี 5 ประเภท วัจนกรรมปณิธานและวัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ มี 1 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมประกาศ Sewataiyararm (2023) ได้ศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในโปสเตอร์รณรงค์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภาษาญี่ปุ่นจากโปสเตอร์ที่ออกโดยหน่วยงานราชการของญี่ปุ่นใน 47 จังหวัด จำนวนทั้งหมด 235 โปสเตอร์ ผลการวิจัยพบว่าวัจนกรรมที่ปรากฏในโปสเตอร์ทั้งหมด 1,986 ประโยค โดยพบวัจนกรรมกลุ่มกล่าวความจริงและวัจนกรรมกลุ่มชี้ว่าพบมากที่สุดในองค์ประกอบของโปสเตอร์ เนื่องจากวัจนกรรมเหล่านี้ตรงกับจุดมุ่งหมายของโปสเตอร์ หน้าที่ของโปสเตอร์ในงานวิจัยนี้คือการรณรงค์สร้างความเข้าใจและกระตุ้นจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ดังนั้นจึงมีวัจนกรรมกลุ่มกล่าวความจริง เพื่อมีการถ่ายทอดข้อเท็จจริง และวัจนกรรมกลุ่มชี้ว่าเพื่อต้องการเชิญชวนให้ได้รับสารปฏิบัติตามความต้องการของผู้ส่งสารคือหน่วยงานของรัฐนั่นเอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์วัจนกรรมตามเจตนาการสื่อสารของ John R.Searle (1969) ดังกล่าวข้างต้น กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวัจนกรรมในการตั้งกระทู้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยคัดเลือกโดยมีสถานะเป็นเพื่อนกับผู้วิจัยในเพชฌัญญูที่เป็นนักศึกษา คณะครุศาสตร์ จำนวน 10 คน ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก จากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่มีสถานะเป็นเพื่อนทางเพชฌัญญูกับผู้วิจัยจำนวนทั้งหมด 1,012 คน

ระยะเวลาในการวิจัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2567 ถึง วันที่ 31 ตุลาคม 2567 รวมระยะเวลา 3 เดือน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการตั้งสถานะเฉพาะที่เป็นข้อความ ไม่เก็บข้อมูลการตั้งสถานะที่เป็นรูปภาพ ได้ข้อความที่โพสต์สถานะลงในเพชฌัญญูจำนวน 1,189 ข้อความนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์เฉพาะข้อความการตั้งสถานะที่ใช้ภาษาเท่านั้น ไม่วิเคราะห์ข้อความที่ใช้รูปภาพ และเป็นข้อความมีผู้กดถูกใจมากที่สุดเรียงตามลำดับจำนวน 30 สถานะต่อสถานะที่โพสต์ของนักศึกษาแต่ละคน ได้ข้อความสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 300 ข้อความ

สมมติฐานของการวิจัย

วจนกรรมการตั้งสถานะเพชฌัญญูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่พบส่วนใหญ่ คือ วจนกรรมประเภทกลุ่มชื่นนำ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประเภทวจนกรรมการตั้งสถานะในเพชฌัญญูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

วัจนกรรม หมายถึง ถ้อยคำ ข้อความหรือประโยคใดประโยคหนึ่งที่นักศึกษาเจตนาส่งไปยังบุคคลอื่นหรือผู้รับสาร ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

สถานะ หมายถึง ข้อความที่นักศึกษาคูซึ่งกลุ่มตัวอย่างเขียนในเฟซบุ๊ก หรือที่เรียกว่า สเตตัส (status) แต่ละสถานะ ซึ่งผู้ใช้งานบุคคลอื่นหรือผู้ตั้งสถานะเองสามารถกดถูกใจ (Like) ในสถานะดังกล่าวได้

การตั้งสถานะ หมายถึง ข้อความที่นักศึกษาใช้ในการสร้างโพสต์ลงในช่องแถบสถานะของเฟซบุ๊ก

เฟซบุ๊ก (Facebook) หมายถึง เว็บไซต์เครือข่ายสังคมที่บุคคลใช้ติดต่อสื่อสารกัน เป็นเว็บไซต์ที่ผู้ใช้งานสามารถสร้างข้อมูลส่วนตัวหรือเพิ่มผู้ใช้งานอื่นเพื่อเป็นเพื่อนหรือรวมกลุ่มต่าง ๆ ตามความสนใจ รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ผ่านเครือข่ายสังคมนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีที่มีสถานะเป็นเพื่อนทางเฟซบุ๊กกับผู้วิจัยจำนวนทั้งหมด 1,012 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยคัดเลือกโดยมีสถานะเป็นเพื่อนกับผู้วิจัยในเฟซบุ๊กที่เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำนวน 10 คน ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเรื่องวัจนกรรม (Speech acts) ของเซอร์ล (Searle 1979, pp. 12-20) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ทฤษฎีวัจนกรรม (Speech Acts) ของเซอร์ล (Searle, 1976) โดยใช้แนวคิดการจำแนกกลุ่มวัจนกรรมที่มีกริยาบังการกระทำ หรือการจำแนกกลุ่มวัจนกรรมตามเจตนาในการสื่อสารของผู้พูดแบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directives) หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้ส่งสารมี วัตถุประสงค์ให้ผู้รับสารกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อประโยชน์ของผู้ส่งสารก่อน และใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ให้ผู้รับสารกระทำสิ่งนั้น เช่น การสั่ง การขอร้อง การแนะนำ

2. วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representatives) หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้ส่งสารมีวัตถุประสงค์บอกเล่าข้อมูลให้ผู้รับสารเข้าใจ โดยข้อมูลดังกล่าวผู้รับสารไม่เคยทราบมาก่อน และใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ให้ผู้รับสารเข้าใจ เช่น การอธิบาย การรายงาน การวิจารณ์

3. วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) หมายถึง วัจนกรรมที่ผู้ส่งสารแสดงอารมณ์ความรู้สึก ทศนคติที่มีต่อผู้รับสารและสิ่งอื่น ๆ ในบริบทนั้น และใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ให้ผู้รับสารรับรู้ เช่น การทักทาย การขอบคุณ การขอโทษ

4. วจนกรรณกลุ่มผูกมัด (Commissive) หมายถึง วจนกรรณที่ผู้ส่งสารมี วัตถุประสงค์ให้ผู้รับสารกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคตเพื่อประโยชน์ของผู้รับสารและใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ให้ผู้รับสารกระทำสิ่งนั้น เช่น การสัญญา การเสนอตัว การปล่อยโยน

5. วจนกรรณกลุ่มแถลงการณ์ (Declarative) หมายถึง วจนกรรณที่ผู้ส่งสาร ประกาศเพื่อกระทำบางสิ่งบางอย่างมีผลให้บุคคลเมื่อเหตุการณ์ต่าง ๆ แปลงไป และใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ให้ผู้รับสารรับรู้ เช่น การเปิดงาน การประกาศรับรองตำแหน่ง การแต่งตั้งสมณศักดิ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาให้ศึกษาวจนกรรณการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ดังนี้

3.1 เก็บรวบรวมสถานะที่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีโพสต์ในเฟซบุ๊กตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2567

3.2 ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษาในโปรแกรม Microsoft Word โดยระบุข้อความและที่มาของข้อความ

3.3 จัดเรียงข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์วจนกรรณตามเกณฑ์การวิเคราะห์ของ เซอร์ล (Searle, 1967) ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ ดังนี้

1) วิเคราะห์ประเภทของวจนกรรณที่ปรากฏจากการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มวจนกรรณ 5 กลุ่ม ของเซอร์ล (Searle, 1967) โดยศึกษาเฉพาะความหมายประจำรูปประโยค และวิเคราะห์ประเภทย่อยของกลุ่มวจนกรรณ ดังนี้

1.1 วจนกรรณกลุ่มชี้แนะ (Directives) ได้แก่ วจนกรรณสั่งสอน การสั่ง การขอรับรอง การชักชวน การแนะนำ และการห้าม

1.2 วจนกรรณกลุ่มบอกกล่าว (Representatives) ได้แก่ การเสนอแนะ การให้ข้อมูล การคาดคะเน

1.3 วจนกรรณกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive) ได้แก่ พบวจนกรรณที่แสดงความรู้สึกทั้งที่เป็นด้านลบและด้านบวก

1.4 วจนกรรณกลุ่มผูกมัด (Commissive) ได้แก่ การสนับสนุน การข่มขู่ การปล่อยโยน

1.5 วจนกรรณกลุ่มแถลงการณ์ (Declarative) ได้แก่ วจนกรรณการเปิดงาน วจนกรรณประกาศ วจนกรรณการแต่งตั้งสมณศักดิ์

2) นับความถี่ และคำนวณค่าร้อยละของการปรากฏการใช้วจนกรรณจากการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ได้ข้อความสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 300 ข้อความ

3) บันทึกข้อมูลจากข้อ 2 ลงในตารางเพื่อแสดงให้เห็นวัจนกรรมหรือเจตนาผู้ส่งสาร เพื่อวิเคราะห์ประเภทของกลุ่มวัจนกรรมที่ปรากฏการใช้วัจนกรรมจากการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

4) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาประเภทวัจนกรรมการตั้งสถานะเฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบประเภทของวัจนกรรม 4 กลุ่ม ได้แก่ วัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก และวัจนกรรมกลุ่มผูกมัด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละวัจนกรรมการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ประเภทวัจนกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.วัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำ	122	40.67
2.วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว	111	37
3.วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก	51	17
4.วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด	16	5.33
รวม	300	100

1. วัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำ (Directive)

การกล่าวขึ้นนำเป็นวัจนกรรมที่ผู้กล่าวต้องการให้ผู้รับสารกระทำบางสิ่งบางอย่าง เช่น การสั่ง การขอร้อง การชักชวน การแนะนำ และการห้าม พบทั้งหมด 122 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 40.67 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การสั่ง คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาให้ผู้อื่นปฏิบัติตามหรือบังคับให้ทำตามที่ตนเองต้องการ โดยมีคำบ่งชี้คำว่า จง ต้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

“ถ้าไม่ไหว ก็แค่ต้องออกมาจากความรู้สึกแบบเดิม ๆ กับคนเดิม ๆ”

จากตัวอย่างข้างต้นสถานะดังกล่าวเป็นวัจนกรรมการสั่ง โดยพิจารณาได้จากคำบ่งชี้คำว่า “ต้อง” ซึ่งเป็นการสั่งให้ทำ กล่าวคือ หากเราไม่ไหวกับความรู้สึกเดิม ๆ กับคนเดิม ๆ เราก็ต้องมีความกล้าที่จะออกมาจากความรู้สึกเดิม ๆ และคนเดิม ๆ คนนั้นนั่นเอง เพื่อที่จะเป็นการบอกหรือแสดงให้อีกฝ่ายรับรู้ ไม่เช่นนั้นอีกฝ่ายก็จะทำตัวเช่นเดิมได้

ตัวอย่าง

“จงกำหนดชีวิตของเราเอง คนอื่นช่วยเราไม่ได้หรอก”

จากตัวอย่างข้างต้น สถานะดังกล่าวเป็นวัจนกรรมการสั่ง โดยพิจารณาได้จากคำบ่งชี้คำว่า “จง” ซึ่งเป็นการสั่งให้ทำ กล่าวคือ ชีวิตของเรา เราก็ควรเป็นคนกำหนดชีวิตของเราเอง ไม่ควรให้ผู้อื่นมากำหนด เพราะคนอื่นไม่สามารถช่วยอะไรเราได้ เพราะสุดท้ายก็มีเพียงตัวเราที่จะช่วยตัวเอง

1.2 การขอร้อง คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาขอให้ผู้อื่นช่วยเหลือ หรือทำตามที่ตนเองต้องการ โดยมีคำบ่งชี้เช่นคำว่า โปรด กรุณา ขอ ขอเถาะ ช่วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

“โปรดสัมผัสก่อนนั่งทุกครั้ง”

จากตัวอย่างข้างต้น สถานะดังกล่าวเป็นวัจนกรรมการขอร้อง โดยพิจารณาได้จากคำบ่งชี้การขอร้องคือคำว่า “โปรด” เพื่อขอร้องให้ผู้อื่นสัมผัสที่นั่งก่อนที่จะนั่งทุกครั้ง

ตัวอย่าง

“ขอเถาะมีอะไรให้พูดกันตรงๆ ไม่พูดก็ไม่รู้เรื่อง”

จากตัวอย่างข้างต้น สถานะดังกล่าวเป็นวัจนกรรมการขอร้อง โดยพิจารณาได้จากคำบ่งชี้การขอร้องคือคำว่า “ขอเถาะ” เพื่อขอร้องให้ผู้ที่ตนเองกล่าวถึงช่วยปฏิบัติตามที่ตนต้องการ ซึ่งในที่นี้คือการพูดกันอย่างตรงไปตรงมา หากไม่พูดก็จะทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันนั่นเอง

1.3 การชักชวน คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาสนใจ โนมน้าวใจ โดยมีคำบ่งชี้คำว่า เรียนเชิญ เชิญ นะ น้าาา กัน กันเถาะ เเถาะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

“เรียนเชิญนะ #ร่วมด้วยช่วยกันเข้ามาเยอะๆ น้าาา”

จากตัวอย่างข้างต้น สถานะดังกล่าวเป็นวัจนกรรมการชักชวน โดยพิจารณาได้จากคำว่า “เรียนเชิญ.....น้าาา” สถานะนี้ต้องโนมน้าวใจและต้องการเชิญชวนให้ผู้อื่นมาร่วมฟังการเสวนาพิเศษตามที่เจ้าของกระทู้โพสต์สถานะนั้นเอง

ตัวอย่าง

“ถ้ายังไม่มีใครเปิดใจให้เราเถาะ”

จากตัวอย่างข้างต้น สถานะดังกล่าวเป็นวัจนกรรมการชักชวน โดยพิจารณาได้จากคำว่า “เถาะ” สถานะนี้ต้องโนมน้าวใจและต้องการชักชวนให้ผู้อื่นเปิดใจหรือขอให้เจ้าของสถานะคบหาหรือพูดกัน หากยังไม่มีแฟน ซึ่งสังเกตได้จากคำว่า “ถ้ายังไม่มีใคร” เจ้าของสถานะจึงชักชวนให้ผู้อื่นที่ลองเปิดใจคบหาตนเองดูนั่นเอง

1.4 การแนะนำ คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาเสนอแนะแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติ โดยมีคำบ่งชี้เช่นคำว่า ควร ลอง ควรลอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

“บางครั้งการมีแฟนมันไม่ดีเท่าอยู่คนเดียว

เราควรเลือกอยู่คนเดียวเพื่อความสบายใจ ดีกว่ามีแฟนเพื่อหนกใจ”

จากตัวอย่างสถานะข้างต้น เป็นวัจนกรรมการแนะนำ โดยพิจารณาได้จากคำว่า “ควร” ที่เจ้าของสถานะต้องการแนะนำให้ผู้อื่นเลือกอยู่คนเดียว หากมีแฟนแล้วทำให้หนักใจมากกว่าการอยู่คนเดียว เพราะบางครั้งการมีแฟนก็ไม่ได้ดีไปกว่าการอยู่คนเดียวเสมอไป

ตัวอย่าง

“ลองเงยหน้ามองดูคนอื่นบ้าง จะได้เห็นว่าคนอื่นเขาไปไกลมากแล้ว”

จากตัวอย่างสถานะข้างต้น เป็นวัจนกรรมการแนะนำ โดยพิจารณาได้จากคำว่า “ลอง” ที่เจ้าของสถานะต้องการแนะนำให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงได้สนใจหรือมองดูคนรอบข้างบ้างว่าตอนนี้คนอื่นเขาก้าวไปข้างหน้ามากแล้วนั่นเอง

1.5 การห้าม คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาไม่ให้เกิดหรือทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่กำหนดไว้ หรือยับยั้งไม่ให้เกิด โดยมักใช้คำว่า ห้าม อย่า เป็นต้น

ตัวอย่าง

“ตอนนี้ใครก็ตามห้ามเข้ามาอยู่ในหัวใจเรา ไม่ไหวจะเคลียร์!!!!”

จากตัวอย่างสถานะข้างต้น เป็นวัจนกรรมการห้าม โดยพิจารณาจากคำว่า “ห้าม” ซึ่งผู้ตั้งสถานะห้ามบุคคลอื่นเข้ามาอยู่ในใจของผู้โพสต์สถานะนี้ กล่าวคือ ห้ามบุคคลอื่นที่ทำให้ผู้โพสต์สถานะเกิดความรัก เพราะผู้โพสต์ไม่พร้อมที่สร้างความสัมพันธ์กับใครได้ในเวลานั้นเอง

1.6 การถาม คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาเพื่อขอรับคำตอบ หรือตั้งปัญหาเพื่อให้อตอบ โดยอาจมีคำบ่งชี้คำว่า ใคร ไหม อะไร ทำไม บ้าง อย่างไร มั้ย มีย ทำไ

ตัวอย่าง

“ไม่มีใครลืกรักเราบ้างเธอ”

จากตัวอย่างสถานะข้างต้น เป็นวัจนกรรมการถาม โดยพิจารณาได้จากคำว่า “ใคร...บ้าง” ผู้กล่าวต้องการถามว่า ไม่มีใครลืกรักเจ้าของสถานะบ้างเธอ ซึ่งอาการลืกรัก หรือภาษาอังกฤษคือคำว่า Limerence เป็นอาการตกหลุมรักแบบรุนแรง ความรู้สึกลืกรักนี้จะอยู่ในระดับที่มากที่สุดของอาการหลงรัก

ตัวอย่าง

“อยากได้ค่าจ้างต้องทำงาน อยากคุยกับเธอนานต้องทำไ...????”

จากตัวอย่างสถานะข้างต้น เป็นวัจนกรรมการถาม โดยพิจารณาได้จากคำว่า “ทำไ” ซึ่งเจ้าของสถานะต้องการถามถึงวิธีที่จะได้คุยกับใครสักคนนาน ๆ ว่า ถ้าต้องการคุยกับคนที่รู้สึกดีด้วยนาน ๆ ต้องทำอย่างไร

2. วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representative/ Assertive)

การบอกกล่าวความจริงเป็นวัจนกรรมที่ผู้กล่าวต้องการให้ผู้อื่นเชื่อความเป็นจริงเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและต้องการบอกเล่าเรื่องราวหรือข้อมูลที่ผู้อื่นยังไม่ทราบ เช่น การเสนอแนะ การให้ข้อมูล การคาดคะเน พบทั้งหมด 37 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 37 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การเสนอแนะ คือ วัจนกรรมที่เจ้าของสถานะให้คำแนะนำหรือเสนอแนะความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ แก่ผู้อื่น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติ โดยมีคำบ่งชี้คำว่า อยากร ต้อง

ตัวอย่าง

“อยากได้แฟนก็มาขอเรานี้ ไปขอพรทำไม”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าวข้างต้น เป็นวัจนกรรมการเสนอแนะ โดยพิจารณาจากคำว่า “อยากได้” เจ้าของสถานะได้เสนอแนะความคิดเห็นของตนเองในเรื่องการขอแฟน เนื่องจากต้องการให้ผู้อื่นที่ไปขอพร ให้มีแฟนมาขอตนเองเป็นแฟนแทนที่จะไปขอพรกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งการขอพรให้มีแฟนนั้นไม่รู้ว่าจะได้แฟนตามที่ต้องการตอนไหน ต่างกับการขอกับเจ้าของสถานะซึ่งหากมาขอก็จะได้แฟนทันที

ตัวอย่าง

“ขอบคุณประสบการณ์ดี ๆ ในครั้งนี้ ที่ทำให้รู้ว่า ต้องเตรียมตัวให้ดีกว่านี้”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าวข้างต้น เป็นวัจนกรรมการเสนอแนะ โดยพิจารณาจากคำว่า “ต้อง” สถานะดังกล่าวได้เสนอแนะความคิดเห็นของตัวเองในเรื่องประสบการณ์การเข้าร่วมแข่งขันกีฬา เนื่องจากประสบการณ์ที่เจ้าของสถานะได้รับทำให้ทราบว่าตัวเองต้องเตรียมพร้อมในการแข่งขันให้มากกว่านี้ หากเตรียมตัวเข้าแข่งขันไม่มากพอก็ไม่สามารถสู้คนอื่นได้นั่นเอง

2.2 การให้ข้อมูล คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาสื่อสารให้ผู้อื่นทราบเรื่องที่เกิดขึ้นและบอกเล่าเนื้อหาในด้านต่าง ๆ เช่น อธิบายเนื้อหา อธิบายเรื่องราว หรืออธิบายขั้นตอน โดยมีคำบ่งชี้คำว่า คือ แต่ ปรากฏในข้อความสถานะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

“การเริ่มต้นที่ดี คือการเริ่มรักตัวเอง”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าว เป็นวัจนกรรมการให้ข้อมูล โดยพิจารณาจากคำว่า “คือ” เพื่อเป็นการขยายความของการเริ่มต้นที่ดี กล่าวคือ สิ่งแรกของการเริ่มต้นที่ดีคือการที่เราต้องรักตัวเองก่อน เป็นสิ่งอันดับแรกนั่นเอง

ตัวอย่าง

“ตามจีบกันมาตลอดยี่สิบหกวันนี้ แต่ไม่มีเงินจ้างเขา”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าว เป็นวัจนกรรมการให้ข้อมูล โดยพิจารณาจากคำว่า “แต่” ที่ใช้ขยายข้อมูลข้อความที่อยู่ก่อนหน้า ซึ่งเจ้าของสถานะให้ข้อมูลว่าทุกวันนี้ตามสานสัมพันธ์กันมาตลอดยี่สิบหกวันแล้ว แต่สถานะผู้ส่งสารตอนนี้ไม่มีค่าจ้างที่จะให้คนกวาดรูปได้

ตัวอย่าง

“ด้านแรกของมิตรภาพ คือ สระบุรี เอ้ย คือรอยยิ้มค่ะ”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าว เป็นวัจนกรรมการให้ข้อมูล โดยพิจารณาจากคำว่า “คือ” ที่ใช้ขยายความของมิตรภาพ การยิ้มให้บุคคลอื่นเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นของมิตรภาพที่เกิดขึ้น ดังนั้นการยิ้มให้ใครสักคนหนึ่ง คือ ชั้นแรก หรือด้านแรกที่ทำให้เกิดมิตรภาพได้นั่นเอง

2.3 การคาดคะเน คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาคาดหมายไว้ ประมาณการหรือประมาณการโดยคร่าวๆ หรือไม่แน่ใจ โดยมีคำบ่งชี้คำว่า น่าจะ อาจจะ คง คงจะ เห็นจะ

ตัวอย่าง

“ไม่รู้ว่าจะลั้งโง่ หรือโง่จริงๆ น่าจะโง่จริงๆ แหละ”

จากตัวอย่างดังสถานะดังกล่าว เป็นวัจนกรรมการคาดคะเน โดยพิจารณาจากคำว่า “น่าจะ” ซึ่งเป็นคำที่แสดงการคาดคะเน กล่าวคือ ผู้กล่าวแสดงให้เห็นถึงการที่ตนกล่าวถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งแสดงพฤติกรรมให้เห็นว่าลั้งโง่หรือโง่จริงๆ ดังนั้นจึงได้คาดคะเนเอาไว้ว่า พฤติกรรมดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะโง่จริงๆ มากกว่าการแสร้งโง่นั้นเอง

ตัวอย่าง

“คงจะมั่นใจมันหน้ามากละสิทำ ถึงกล้าหน้าสตออกจากบ้าน”

จากตัวอย่างดังสถานะดังกล่าว เป็นวัจนกรรมการคาดคะเน โดยพิจารณาจากคำว่า “คงจะ” ซึ่งเป็นคำแสดงการคาดคะเน กล่าวคือ เจ้าของสถานะแสดงให้เห็นถึงการที่ตนกล่าวถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งแสดงพฤติกรรมให้เห็นว่ามีความมั่นใจในตนเอง ดังนั้นจึงได้คาดคะเนเอาไว้ว่า การออกจากบ้านด้วยหน้าสตที่ไร้การตกแต่ง แสดงว่าบุคคลดังกล่าวมีความมั่นใจในตนเองมากนั่นเอง

3. วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressive)

วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกเป็นวัจนกรรมที่แสดงภาวะทางอารมณ์หรือทัศนคติของผู้กล่าวถ้อยคำ โดยมุ่งเน้นให้ผู้อื่นทราบว่าคุณกล่าวมีความรู้สึกอย่างไร ทั้งนี้ในงานวิจัยนี้พบวัจนกรรมที่แสดงความรู้สึกทั้งที่เป็นด้านลบและด้านบวก พบทั้งหมด 51 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 17 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

“งานก็ต้องทำ คอมก็ต้องซ่อมให้มันได้แบบนี้สิเว้ย”

จากตัวอย่างเป็นตัวอย่างสถานะเป็นวัจนกรรมที่แสดงความรู้สึกด้านลบ ซึ่งเจ้าของสถานะได้แสดงความรู้สึกไม่พอใจ เพราะทุกอย่างไม่ได้ดังที่ใจต้องการ เนื่องจากมีงานที่ต้องทำและคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการทำงานพังทำให้ไม่สามารถทำงานส่งและตนเองไม่มีความสุข คำว่า “ให้มันได้แบบนี้สิเว้ย” เป็นกลุ่มคำแสดงความรู้สึกไม่พอใจที่เจ้าของสถานะได้กล่าวออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ไม่พอใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง

ตัวอย่าง

“ถ้าจิประสาทขึ้นแบบนี้พี่กะบ่ไหวนะช่วยพัก!!! กุสน”

จากตัวอย่างเป็นตัวอย่างสถานะเป็นวัจนกรรมที่แสดงความรู้สึกด้านลบ ซึ่งผู้กล่าวได้แสดงความรู้สึกไม่พอใจ เนื่องจากมีบางคนที่ทำให้เจ้าของสถานารู้สึกไม่ดี จึงต้องบอกให้อีกฝ่ายห่างกันสักพักสังเกตได้จากคำว่า “พี่กะบ่ไหวนะช่วยพัก!!!” นอกจากนี้คำว่า “กุสน” เป็นภาษาถิ่นอีสาน ซึ่งมีความหมายว่า ฉันทโครธ ซึ่งคำดังกล่าวเป็นกลุ่มคำแสดงความรู้สึกไม่พอใจที่เจ้าของสถานจะได้กล่าวออกมาเพื่อแสดงความรู้สึก

ตัวอย่าง

“เพิ่งรู้ว่าอาบแล้วน้ำจะรู้สึกสดชื่น รู้สึกดีขนาดนี้”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าวข้างต้นเป็นวัจนกรรมแสดงความรู้สึก ซึ่งเป็นความรู้สึกด้านบวก โดยพิจารณาจากคำว่า “รู้สึกสดชื่น รู้สึกดี” แสดงความรู้สึกจากการที่เจ้าของสถานะหลังจากได้อาบน้ำนั่นเอง

4. วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด (Commissive)

วัจนกรรมกลุ่มผูกมัดเป็นวัจนกรรมที่มีคุณสมบัติพื้นฐานร่วมกับวัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ กล่าวคือ วัจนกรรมทั้งสองกลุ่มต่างส่งผลให้เกิดการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเช่นเดียวกัน แตกต่างกันตรงที่วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะกำหนดให้ผู้อื่นเป็นผู้กระทำ แต่วัจนกรรมกลุ่มผูกมัดกำหนดให้ตัวผู้กล่าวซึ่งเป็นผู้ส่งสารเป็นผู้กระทำ เช่น การสนับสนุน การข่มขู่ การปลอบโยน พบทั้งหมด 16 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 5.33 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การสนับสนุน คือ วัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาส่งเสริมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การเกื้อหนุนต่อการกระทำหรือเกื้อหนุนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

“สนับสนุนให้ตัดต้นตีนเป็ด หน้าหนาวหอมจนวิน จนลีฮาก

#ยืนวินในดงดอกตีนเป็ด”

จากข้อความสถานะข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นวัจนกรรมสนับสนุน โดยพิจารณาจากคำว่า “สนับสนุน” ซึ่งเจ้าของสถานะได้สนับสนุนให้มีการตัดต้นตีนเป็ดหรือต้นพญาสัตบรรณที่มีดอกบานและมีกลิ่นหอมมากในหน้าหนาว ซึ่งบางคนที่ไม่กลิ่นที่สดมกลิ่นดอกตีนเป็ดแล้วอาจมีการเวียนความหอมของดอกไม้ชนิดนี้ได้ ดังนั้น เจ้าของสถานะจึงได้โพสสถานะที่ตนเองประสบปัญหาก่อให้เกิดความอึดอัดใจเมื่อได้สูดดมกลิ่นดอกตีนเป็ดนี้และสนับสนุนหากมีการตัดต้นตีนเป็ดทิ้งนั่นเอง

4.2 การข่มขู่ คือวัจนกรรมที่ผู้กล่าวมีเจตนาทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเกรงกลัว หรือทำให้เสียขวัญ

ตัวอย่าง

“ขับรถเหมือนซื้อใบขี้เมา ลงมาติดกับกูนี้ไอ้ลั”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าวข้างต้นเป็นวัจนกรรมข่มขู่ ซึ่งสถานะดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่เจ้าของสถานะได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่มีผู้ข่มขู่ไม่ปลอดภัยอันเป็นสาเหตุที่ทำให้เจ้าของสถานะหรือ ผู้ขับขีรถบนถนนคนอื่นเดือดร้อน ให้ลงมามีกับเจ้าของสถานะหรือมีเรื่องกับเจ้าของสถานะ ดังนั้นข้อความที่ว่า “ลงมามีกับกูนี่ไอ้สัส” เป็นการใช้คำหยาบเพื่อเพื่อข่มขู่และสื่อความหมายว่าผู้ที่ข่มขู่บนท้องถนนทำให้คนอื่นไม่ปลอดภัยจะมีเรื่องกับเจ้าของสถานะนั้นเอง

ตัวอย่าง

“เก่งแต่เกรียนคีย์บอร์ดค่าคนไปทั่ว แน่จริงมาด่าซึ่ง ๆ หน้าเลย”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าวข้างต้นเป็นวัจนกรรมข่มขู่ โดยพิจารณาจากข้อความที่ว่า “แน่จริงมาด่าซึ่ง ๆ หน้าเลย” ซึ่งเจ้าของสถานะใช้กลุ่มคำดังกล่าวเพื่อเป็นการข่มขู่หรือทำให้อีกฝ่ายเกรงกลัว หากต้องการประจักษ์หน้ากันจริง ๆ นั่นเอง

4.3 การปลอมโยน คือ วัจนกรรมที่แสดงเจตนาการปลอมโยน ให้คล้ายจากคล้ายทุกซ์หรือปัญหาที่พบ แสดงให้เห็นถึงมุมมองและคุณค่าด้านบวกของเหตุการณ์ที่เผชิญอยู่

ตัวอย่าง

“ดีที่ได้รู้ว่าในที่สุด คนใกล้ตัวเป็นยังงี้ ถ้าไม่มีเหตุการณ์แน่ ๆ

เราก็จะมูฟออนต่อไปไม่ได้ **ขอบคุณเธอจริง ๆ**”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าวเป็นวัจนกรรมปลอมโยน เจ้าของสถานะปลอมโยนตนเองด้วยการใช้คำว่า “ดี.....ขอบคุณเธอจริง ๆ” ที่ได้เสียคนไม่ดีไปจากชีวิตของตนเอง ทำให้ตนเองมูฟออน คำว่ามูฟออน ซึ่งมาจากภาษาอังกฤษว่า Move on ซึ่งมีความหมายว่า ก้าวไปข้างหน้า เป็นการเปลี่ยนสู่ชีวิตใหม่ สิ่งที่ไม่เคยทำ การก้าวออกไปข้างหน้าที่เปลี่ยนชีวิต

ตัวอย่าง

“**ขอบคุณ**บางคนที่ทำให้มีเวลาดีๆ แม้ว่าสุดท้ายต้องเลิกกัน”

จากตัวอย่างสถานะดังกล่าวเป็นวัจนกรรมปลอมโยน เจ้าของสถานะปลอมโยนตนเองด้วยการใช้คำว่า “ขอบคุณ” ซึ่งเจ้าของสถานะขอบคุณเหตุการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้น และขอบคุณบางคนในช่วงหนึ่งเคยมีช่วงเวลาดี ๆ ด้วยกัน แม้ว่าท้ายที่สุดแล้วต้องเลิกรากันไปก็ตาม

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวัจนกรรมการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษามีการใช้วัจนกรรม 4 กลุ่ม คือ วัจนกรรมกลุ่มชื่นชมมากที่สุด จำนวน 121 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 40.67 รองลงมาคือวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว จำนวน 111 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 37 วัจนกรรมกลุ่มความรู้สึก จำนวน 51 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 17 และวัจนกรรมกลุ่มผู้กมิตพบน้อยที่สุด จำนวน 16 สถานะ คิดเป็นร้อยละ 5.33 ส่วนกลุ่มวัจนกรรมกล่าวประกาศไม่พบใช้ตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสื่อสารในสื่อเฟซบุ๊กที่ต้องสื่อสารอย่างรวดเร็วทันท่วงที่ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ทั้งนี้วัจนกรรมการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ประการแรก จากผลการศึกษาเป็นที่น่าสนใจเกตว่าวัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำมีความถี่ในการใช้ตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็น การสั่ง การขอร้อง การชักชวน การแนะนำ การห้าม และการถาม เพราะวัจนกรรมกลุ่มนี้มุ่งให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร และปฏิบัติตามที่ผู้ส่งสารได้ตั้งสถานะไว้และเกิดความร่วมมือหรือปฏิกิริยาตอบกลับจากผู้รับสารตามที่ผู้ตั้งสถานะในเฟซบุ๊กได้กล่าวไว้อย่างรวดเร็ว ดังที่ Saengchatkaew (2014) ได้กล่าวไว้ว่า วัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสื่อสารเกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างรวดเร็วและเด็ดขาด และใช้เวลาไม่มาก ดังนั้นการใช้วัจนกรรมไม่ว่าจะเป็นการสั่ง การขอร้อง การชักชวน การแนะนำ การห้าม และการถาม ในกลุ่มวัจนกรรมการขึ้นนำเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Soommat & Nillawannapha (2021) ที่ได้ศึกษาการใช้วัจนกรรมในหนังสือธรรมะสำหรับสอนพระสงฆ์ของพระสงฆ์สายวิปัสณากรรมฐานอีสาน ซึ่งพบวัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำมากที่สุด ร้อยละ 75.44 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sewataiyararm (2023) ที่ได้ศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในโปสเตอร์รณรงค์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภาษาญี่ปุ่น ซึ่งพบการใช้วัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำมากที่สุด 722 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 36.35 จากประโยคทั้งหมด 1,118 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 59.47 จะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาสารเพื่อสื่อสารบนสื่อต่าง ๆ เริ่มใช้วัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำเพื่อให้ผู้อื่นปฏิบัติตามมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้วัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำเป็นประเภทที่นักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีใช้บ่อยที่สุด โดยแสดงให้เห็นถึงความต้องการมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงชักชวนหรือแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Searle (1969) ที่กล่าวว่า วัจนกรรมกลุ่มขึ้นนำมักถูกใช้ในบริบทที่ต้องการสร้างการมีส่วนร่วม หรือการตอบรับอย่างมีปฏิสัมพันธ์ นอกจากนี้ การแสดงวัจนกรรมในลักษณะนี้นับเป็นเฟซบุ๊กอาจสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของการสื่อสารในสังคมออนไลน์ที่มีลักษณะเฉพาะของการส่งสารที่รวดเร็วและเป็นไปในทางกระตุ้นปฏิกิริยาจากผู้รับสารได้ทันที

ทั้งนี้ การสื่อสารในสังคมออนไลน์โดยการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษาถือเป็น การชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้รับสารได้ระมัดระวังในการปฏิบัติตนด้านต่างๆ แสดงให้เห็นจากภาษาที่ใช้ในการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กได้ว่า ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ยังคงมีความห่วงใย เอื้ออาทรต่อกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารผ่านภาษาที่ใช้นั่นเอง

ประการที่สอง การใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวในการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเรื่องราวทั้งที่เป็นด้านดีและไม่ดี เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้วัจนกรรมการบอกกล่าวประเภทการคาดคะเนเป็นการประมาณการหรือคาดคะเนจากผู้ตั้งสถานะ ดังนั้นข้อมูลดังกล่าวอาจไม่เป็นจริงหรือไม่เป็นจริงตามที่ประมาณการไว้ก็ได้ รวมทั้งการสื่อสารในสังคมออนไลน์เป็นการสื่อสารทางเดียวที่ผู้รับสารได้รับสารจากผู้ส่งสารเท่านั้น และเป็นการเผยแพร่เรื่องราวอย่างรวดเร็ว การรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลเพียงแหล่งเดียวโดยไม่สนใจข้อเท็จจริงที่เป็นข้อมูลรอบด้านจะทำให้เกิดอคติต่อผู้อื่นตามมา ดังนั้นผู้รับสารจำเป็นต้องมีการรับสารอย่างมีวิจารณญาณ

ประการที่สาม การใช้วัจนกรรมการผูกมัดประเภทการข่มขู่ในสถานะของนักศึกษาแสดงให้เห็นว่า ในสังคมออนไลน์ก็มีการใช้คำบริภาษต่าง ๆ ที่เป็นคำไม่สุภาพเช่นเดียวกับสังคมในชีวิตจริง เช่น คำสบถ คำด่าทอ เมื่อเกิดความไม่พอใจก็มักโพสต์สถานะในเฟซบุ๊กของตนเองทั้งที่คำดังกล่าวเป็นการก่อให้เกิดการสื่อสารเชิงลบ การใช้วัจนกรรมการข่มขู่จึงสะท้อนให้เห็นถึงการขาดสติ การขาดการยับยั้งชั่งใจ ทำให้ขาดการไตร่ตรองยั้งคิด ซึ่งในสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่สื่อสารสาธารณะไม่น่าจะเกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการแสดงความรู้สึกของตนเองอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาไม่ว่าจะเป็นด้านบวกหรือด้านลบ ดังนั้นควรมีการให้คำแนะนำจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักศึกษาระมัดระวังการใช้ภาษาในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้เกิดการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์อย่างแท้จริง

ประการที่สี่ วัจนกรรมการผูกมัดประเภทการปล่อยปละในสถานะของนักศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาบางคนได้เรียนรู้บางอย่างจากบุคคลหรือเหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้น จึงสามารถปล่อยปละตนเองให้เกิดมุมมองด้านบวกเพื่อให้คลายจากความทุกข์และไม่ซ้ำเติมตนเอง แสดงถึงการเติบโตทางด้านความคิดของนักศึกษาจากประสบการณ์ด้านลบ โดยมองปัญหาว่าเป็นเรื่องที่ดีที่ทำให้ชีวิตของตนเองได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ ผลการศึกษาวัจนกรรมการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงวัจนกรรมที่ใช้ในการตั้งสถานะในเฟซบุ๊กของนักศึกษาแล้ว ผลการวิจัยนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของการใช้วัจนกรรมในการแสดงเจตนาและการสื่อสารในบริบทสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสนับสนุนแนวคิดของ Searle (1979) ที่ว่า ผู้ส่งสารในบริบทออนไลน์ มักใช้ภาษาที่ชัดเจนตรงประเด็นในการชักชวนหรือโน้มน้าวผู้รับสารโดยตรง สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของเฟซบุ๊ก ซึ่งเน้นการสื่อสารแบบเปิดเผยและเป็นทางการน้อยกว่าบริบทอื่น ๆ

ทั้งนี้ผลการศึกษายังเป็นประโยชน์ต่อการให้คำแนะนำการใช้ภาษาในสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรืออาจารย์ผู้สอน เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไข ปัญหาการใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสื่อสังคมออนไลน์ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความเสียหายตามมา และส่งเสริมให้นักศึกษาเลือกใช้ภาษาให้เกิดการสื่อสารอย่างสันติบนสื่อสังคมออนไลน์ อันเป็นประโยชน์ในแง่ของการสื่อสารอย่างแท้จริง รวมทั้งรู้เท่าทันสื่อในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ สร้างความตระหนักรู้ในการเลือกใช้ภาษาสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อีกทางหนึ่ง

References

- Austin, J. L. (1975). **How to Do Things with Words**. Oxford University Press.
- Haratchamnon, K., & Liampravat, S. (2019). The use of speech acts in the official songs of state universities. **Veridian E-Journal Silpakorn University**, 12 (3), 119–130. (In Thai)
- Hongladarom K., & Choksuwanich T. (2008). **Pragmatics of speech**. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- Khompramoon N., Thammachoto J., & Jeennoon P. (2018, July 20-23). **Speech acts in Love counseling by DJ P’AOY in the column “Khon Dang Nang Khean**. [Conference session]. The 9th Hatyai National and International Conference. (In Thai)
- Nityaprapha, A. (2015). **Communication strategies in television campaign advertisements on alcohol consumption by the Thai Health Promotion Foundation (ThaiHealth)**. Thammasat University. (In Thai)
- Nokchaipoom, P., Yamklin, S., Artharn, S., & Banjongswat, S. (2019, May 27-28). **A study of speech acts in food advertisement headlines in France**. [Conference session]. Proceedings of the National Graduate Conference in Multidisciplinary Studies and Arts 2019. (In Thai)
- Phanphothong, N. (2010). **An Analysis of Thai Language Based on Pragmatics**. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- Phewruangnont, C. (2023). The Creation of Social Media Contents on Facebook Fanpage of the Community-based Tourism Taladmodtanoi. **Ramkhamhaeng Journal Humanities**, 42 (2), 21-44. (In Thai)
- Phuengchan-ngam, I. (2011). **The use of speech acts and linguistic strategies on election campaign posters in 2011** (Master’s thesis). Silpakorn University. (In Thai)
- Puangprakon, P. (2011). **Facebook Effect, a world-changing phenomenon**. Bangkok: Amarin. (In Thai)

- Saengchatkaew, S. (2014). Linguistic strategies to express power in Field Marshal Saritthanasart's speech. In A. Prasitratson (Ed.), **Language and Power: Articles from an academic conference** (pp. 326-360). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Searle, J. R. (1969). **Speech acts: An essay in the philosophy of language**, Cambridge: Cambridge University Press.
- Searle, J. R. (1976). The classification of illocutionary acts. **Language in Society**, 5 (2), 1-23.
- Searle, J. R. (1979). **Expression and Meaning (Studies in the Theory of Speech Acts)**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sewataiyararn, T. (2023). Speech acts on Japanese posters to raise environmental awareness. **Journal of Japanese Studies Network**, 13 (2), 112-132.
- Statista. (2023). **Number of Internet and Social Media Users Worldwide as of January 2023**. <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/>
- Soommat, K. & Nillawannapha, R. (2021). Using Speech Acts In Dhamma' Books Vipassana ISAN for Teaching Monks. **Journal of Social Science and Buddhist Anthropology**, 6 (1), 162-180. (In Thai)

